

Otázky k teorii pramenů

1. Pokuste se v jedné větě vlastními slovy co nejpřesněji definovat historický pramen.

2. Určete, o jaký typ pramene se jedná.

Odpovídá se v těchto úrovních:

a) zda jde o pramen písemný, hmotný, obrazový, orální; b) zda jde o pramen úřední, osobní povahy, narativní, literární apod.; c) pokud se jedná o pramen úřední provenience, zda jde o pramen pojišťovací, sdělovací, evidenční nebo normativní. U nepsaných pramenů stačí odpověď na bod a).

Příklad: Zlatá bula sicilská (1212) – písemný pramen, úřední provenience (institucionální), pramen pojišťovací.

Zbraslavská kronika (14. století)

Ústava z 29. února 1920

Iura originalia civitatis Brunensis. Privilegium krále Václava I. z roku 1243 pro město Brno

Film Svatý Václav z roku 1930

Vtipy o Edvardu Benešovi (20. století)

Soupis poddaných podle víry z roku 1651

Postila Jana Husa (1413)

Toleranční patent (1781)

Libri citationum (2. polovina 13. století)

Psací stroj Consul 2223 (20. století)

Berní rula (17. století)

Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi (14. století)

Komenského mapa Moravy (1624)

Deník K. H. Máchy (19. století)

Brakteať Přemysla Otakara II. (13. století)

Karikatura Emanuela Moravce (pol. 20. století)

Dopis Jaroslava Golla Josefu Pekařovi z 5. srpna 1920

Výtisk Rudého práva (25. 2. 1948)

Generální cechovní artikule z roku 1739

Paměti Václava Černého (20. století)

Plakát „Generální stávká 27.11. 1989“ (20. století)

3. Písemně vysvětlete, co znamená následující termín

urbář

gesta

vita

letopisy

matrika

listina

list

legenda

akta

katastr

gruntovní knihy

kronika

městské knihy

zemské desky

ego-dokument

4. Vymyslete nějaký příklad historického pramene. Pečlivě popište, v čem je váš příklad specifický z hlediska typologie historických pramenů a z hlediska využití pro historika.

5. Co je základem kritiky historických pramenů? (Využijte studijní text „The Source: The Basis of Our Knowledge about the Past“).